

Bronnen en onderzoeksontwerp in de criminologie (B001825)

Cursusomvang (nominale waarden; effectieve waarden kunnen verschillen per opleiding)

Studiepunten 5.0

Studietijd 150 u

Aanbodsessies in academiejaar 2025-2026

A (semester 1)

Nederlands

Gent

Lesgevers in academiejaar 2025-2026

Hardyns, Wim

RE23

Verantwoordelijk lesgever

Sas, Marlies

RE23

Medelesgever

Aangeboden in onderstaande opleidingen in 2025-2026

[Bachelor of Science in de criminologische wetenschappen](#)

stptn

aanbodsessie

5

A

Onderwijstalen

Nederlands

Trefwoorden

Bronnen, ontsluitingsmiddelen, vindplaatsen, refereren, redigeren, (online) databanken, onderzoeksontwerp (design), conceptueel ontwerp, onderzoekstechnisch ontwerp, doelstelling, onderzoeksmodel, vraagstelling, begripsbepaling, onderzoeksmateriaal, onderzoeksstrategie, onderzoeksplanning, verantwoord gebruik AI, innovatieve methoden en technieken

Situering

Dit opleidingsonderdeel is inleidend van aard. Het doel van dit opleidingsonderdeel is zesvoudig:

- Het leren ontwikkelen van een probleemstelling, doelstelling, onderzoeksvragen en het afbakenen van begrippen.
- Inzicht krijgen in onderzoeksstrategieën, onderzoeksmateriaal en het plannen van een empirisch onderzoek.
- Het bijbrengen van een grondige kennis van bronnen voor de criminologie.
- Het bijbrengen van de vaardigheid om deze bronnen op een efficiënte manier op te sporen en er op een kritische manier mee kunnen omgaan.
- Het bijbrengen van enkele elementaire principes inzake het redigeren van wetenschappelijke teksten, met inbegrip van het refereren naar gebruikte bronnen.
- Het verantwoord omgaan met AI voor het zoeken van bronnen en redigeren van wetenschappelijke teksten.

Inhoud

De cursus richt zich op twee hoofdlijnen: (1) onderzoeksontwerp: het ontwerpen en uitvoeren van criminologisch onderzoek en (2) bronnen: het efficiënt omgaan met criminologisch relevante informatiebronnen.

(1) In de eerste plaats gaat de cursus in op de diverse stappen die bij de voorbereiding en de uitvoering van een (criminologisch relevant) onderzoeksproject moeten worden gezet. Er wordt aandacht besteed aan zowel het conceptuele ontwerp (wat men in en met het onderzoek wil bereiken) en het technische ontwerp (hoe men dit denkt te bereiken). Vervolgens worden de volgende onderdelen besproken:

- Het projectkader en de doelstelling van een onderzoek;
- Het onderzoeksmodel;
- Het formuleren van onderzoeksvragen;
- Het afbakenen van begrippen en operationalisering
- Het bepalen van de soorten onderzoeksgegevens;

- De onderzoeksplanning;
- De rapportage van onderzoeksbevindingen.

De opgedane kennis wordt praktisch toegepast, met specifieke aandacht voor innovatieve methoden en technieken binnen criminologisch onderzoek.

(2) Daarnaast biedt de cursus een uitgebreid overzicht van de bronnen waarover criminologen kunnen beschikken, inclusief hoe en waar deze te vinden zijn.

Volgende categorieën bronnen komen aan bod:

- Wetenschappelijke publicaties: woordenboeken, encyclopedieën, handboeken en syntheseswerken, monografieën, verzamelwerken (readers) en conference proceedings, series, tijdschriften en grijze literatuur.
- Juridische bronnen: wetgeving, parlementaire documenten, rechtspraak en rechtsleer.
- Statistische bronnen: politieke, gerechtelijke en penitentiaire statistieken, sociale statistieken en (inter)nationale databanken.

Daarnaast wordt ingegaan op de belangrijkste vindplaatsen van criminologische bronnen, zoals archieven, bibliotheken en documentatiecentra. Een specifiek onderdeel gaat in op de mogelijkheden van AI als hulpmiddel bij het zoeken naar criminologisch relevante informatie, met nadruk op efficiënte zoekstrategieën en – instrumenten.

Verder worden de belangrijkste ontsluitingsmiddelen van criminologisch relevante bronnen besproken, waaronder catalogi, naslagwerken (literatuurgidsen, bibliografieën, referatietijdschriften, citation indexen, literatuuroverzichten en proceedings) en (online) databanken.

Tot slot worden methodische richtlijnen in verband met het redigeren van wetenschappelijke teksten, met inbegrip van de scriptie criminologie, uiteengezet en enkele courante systemen van citeren en refereren aangeleerd. Studenten leren hierbij gebruik te maken van een softwarepakket (Zotero) voor referentiebeheer.

Begincompetenties

Dit vak vereist geen specifieke voorkennis. Het vak vertrekt van de elementaire kennis, vaardigheden en attitudes die men mag verwachten van studenten die een diploma van het secundair onderwijs hebben behaald (eindtermen middelbaar onderwijs).

Eindcompetenties

- 1 Zelfstandig - en gebruikmakend van theoretische inzichten, een ruimere visie op de maatschappelijke werkelijkheid en kennis over criminologische methoden en technieken - criminologische vraagstellingen formuleren, onderzoeken en oplossen.
- 2 Zelfstandig afwegingen maken over welke methode of benadering het meest geschikt is om een zorgvuldig geformuleerde probleemstelling te onderzoeken.
- 3 Het belang zien van een kwalitatief hoogstaande manier van uitvoeren van wetenschappelijk onderzoek.
- 4 Nationale, Europese en internationale bronnen m.b.t. dimensies van de strafrechtsbedeling en criminaliteits- en deviantiefenomenen erkennen die relevant kunnen zijn voor de criminologie.
- 5 Zelfstandig bronnen opzoeken en raadplegen (m.b.t. nieuwe of evoluerende criminaliteitsfenomenen en de individuele en maatschappelijke reacties daarop).
- 6 Criminologisch relevante bronnen (wetgeving, rechtspraak, rechtsleer, handboeken en naslagwerken, monografieën, tijdschriften, databanken, internet, ...) gebruiken en hun ontsluitingsmiddelen (archieven, bibliotheken, documentatiecentra, internet) benutten.
- 7 Een geïntegreerde bibliografie opstellen en een consequent systeem van bibliografische referenties en/of verwijzingen in voetnoten toepassen voor het maken van een kwaliteitsvolle paper.
- 8 Het gebruiken van een softwarepakket (Zotero) voor referentiebeheer voor het opstellen van een bibliografie.
- 9 Getuigen van een kritisch-wetenschappelijke houding t.a.v. (historische) bronnen, (wetenschappelijke) literatuur en (empirische) gegevens met betrekking tot criminaliteits- en deviantiefenomenen, m.b.t. de lokale, regionale en nationale dimensies van strafrechtsbedeling, en m.b.t. de Europese en internationale context van de strafrechtsbedeling.

10 Het verantwoord gebruiken van AI-tools voor het zoeken van bronnen en redigeren van wetenschappelijke teksten.

Creditcontractvoorwaarde

De toegang tot dit opleidingsonderdeel via creditcontract is open: de student houdt zelf rekening met voorkennis uitgedrukt in begincompetenties

Examencontractvoorwaarde

Dit opleidingsonderdeel kan niet via examencontract gevolgd worden

Didactische werkvormen

Werkcollege, Hoorcollege, Zelfstandig werk

Toelichtingen bij de didactische werkvormen

(Online) hoorcollege: tijdens de hoorcolleges verwerven de studenten enerzijds kennis over grote wetenschapsprogramma's en het ontwerp van een wetenschappelijk onderzoek. Op die manier wordt getracht studenten inzichten bij te brengen inzake de logische en beargumenteerde verbanden tussen de onderzoeksvragen en de manier waarop een onderzoek wordt opgezet, de sleutelfunctie van het onderzoeksopzet binnen het hele onderzoek, het ontwikkelen van een onderzoeksdesign voor de zelf ontwikkelde vraagstelling en het ontwerpen van een bij het gekozen onderzoeksdesign aansluitende manier van gegevensverzameling. Anderzijds verwerven studenten kennis over en inzicht in de verschillende gegevensbronnen en databanken die relevant zijn voor de criminologische wetenschappen, en de wijze waarop ze deze bronnen kunnen ontsluiten en gebruiken. Er worden ook een aantal technieken gedemonstreerd inzake het ontsluiten van bronnen en het refereren en citeren van bronnen door middel van een introductie tot een softwarepakket voor referentiebeheer.

(Online) werkcollege: studenten oefenen in kleine groepen een aantal vaardigheden en technieken inzake het ontsluiten van bronnen en het refereren en citeren van bronnen door middel van een softwarepakket voor referentiebeheer.

Individuele vaardigheidstest (zelfstandig werk): studenten krijgen een individuele vaardigheidstest, waarbij ze gestimuleerd worden om vaardigheden zoals het ontsluiten van bronnen, refereren en citeren onder de knie te krijgen.

Studiemateriaal

Type: Handboek

Naam: Big data en innovatieve methoden voor criminologisch onderzoek
Richtprijs: € 32
Optioneel: nee
Taal : Nederlands
Auteur : Wim Hardyns & Thom Snaphaan
Online beschikbaar : Nee
Gebruik en levensduur binnen het opleidingsonderdeel : regelmatig
Gebruik en levensduur binnen de opleiding : regelmatig
Gebruik en levensduur na de opleiding : regelmatig

Type: Syllabus

Naam: Onderzoeksontwerp in de criminologie
Richtprijs: € 22
Optioneel: nee
Taal : Nederlands
Beschikbaar op Ufora : Nee
Online beschikbaar : Nee
Beschikbaar via studentenvereniging : Nee

Type: Syllabus

Naam: Bronnen in de criminologie & Refereren in de criminologische wetenschappen
Richtprijs: € 45
Optioneel: nee
Taal : Nederlands
Beschikbaar op Ufora : Nee
Online beschikbaar : Nee
Beschikbaar via studentenvereniging : Nee

Referenties

Voor het onderdeel 'onderzoeksontwerp' zijn er de volgende referenties:

- Becker, H.S. (1998). *Tricks of the trade. How to think about your research while you're doing it.* University of Chicago Press.
- Bijleveld, C. (2007). *Methoden en technieken van onderzoek in de criminologie* (3de druk). Boom Juridische Uitgevers.
- Billiet, J.B. (1990). *Methoden van sociaal-wetenschappelijk onderzoek.* Acco.
- Denscombe, M. (2002). *Ground rules for good research.* Open University Press.
- Gilbert, N. (2008). *Researching social life* (Third edition). Sage.
- Hardyns, W., & Snaphaan, T. (2020). *Big data en innovatieve methoden voor • criminologisch onderzoek.* Boom.
- Saunders, M., Lewis, P., & Thornhill, A. (2006). *Methoden en technieken van onderzoek.* Pearson Education Benelux.
- Verschuren, P., & Doorewaard, H. (2007). *Het ontwerpen van een onderzoek* (4de druk). Uitgeverij Lemma.
- Verschuren, P. (2007). *De probleemstelling voor een onderzoek* (11de druk). Het Spectrum.

Gezien de aard van het vak kan voor het onderdeel 'bronnen' niet naar één of enkele monografieën worden verwezen. De syllabus is gebaseerd op tal van overzichten van criminologisch relevante bronnen, en bevat zelf overigens tientallen referenties naar readers, verzamelingen, handboeken, tijdschriften, internetadressen, databanken, documentatiecentra, archieven, enzovoort.

Vakinhoudelijke studiebegeleiding

Er is interactieve ondersteuning voorzien via de online leeromgeving. Er worden extra tips over de zoekstrategieën en referentiesystemen aangeboden.

Studenten kunnen vragen stellen tijdens en na het hoorcollege, schriftelijk en mondeling.

Persoonlijke feedback door docent/lesgever en assistent kan op afspraak. Vragen kunnen via een digitaal discussieforum worden doorgestuurd. Dit digitale forum wordt op regelmatige basis gemonitord door de betrokken lesgevers.

Studenten nemen deel aan oefensessies inzake doelgericht zoeken op internet en in databanken, inzake het werken met een softwarepakket voor referentiebeheer en nemen facultatief deel aan een rondleiding in de vakbibliotheken.

Studenten kunnen ook feedback krijgen via het Monitoraat.

Evaluatiemomenten

periodegebonden en niet-periodegebonden evaluatie

Evaluatievormen bij periodegebonden evaluatie in de eerste examenperiode

Schriftelijke evaluatie met meerkeuzevragen

Evaluatievormen bij periodegebonden evaluatie in de tweede examenperiode

Schriftelijke evaluatie met meerkeuzevragen

Evaluatievormen bij niet-periodegebonden evaluatie

Vaardigheidstest

Tweede examenkans in geval van niet-periodegebonden evaluatie

Examen in de tweede examenperiode is mogelijk

Toelichtingen bij de evaluatievormen

Schriftelijk examen (75% van de eindscore) met 40 meerkeuzevragen (gesloten boek en hogere cesuur), die peilen naar inzicht en toepassing van de kennis aansluitend bij de eindcompetenties.

Vaardigheidstest (25% van de eindscore): individuele vaardigheidstest waarbij studenten werken met een softwarepakket (Zotero) voor referentiebeheer, alsook gebruikmaken van de referentiestijl van de American Psychological Association (APA) en de referentiestijl van de Interuniversitaire Commissie Juridische Verwijzingen en Afkortingen (V&A).

Een tweede examenkans voor de vaardigheidstest is mogelijk.

Feedback voor de niet-periodegebonden evaluatie wordt aangeboden tijdens aangekondigde feedbackmomenten.

Het examen en de vaardigheidstest sluiten aan bij de beoogde eindcompetenties.

Eindscoreberekening

De evaluatie bestaat uit twee delen:

- Deel 1 (25%): Vaardigheidstest.

(Goedgekeurd)

- Deel 2 (75%): Schriftelijk examen.

Het eindcijfer is het gewogen gemiddelde van Deel 1 en Deel 2. Studenten kunnen voor dit opleidingsonderdeel enkel slagen wanneer ze voor zowel Deel 1 als Deel 2 minimaal 10/20 behalen. Wanneer studenten voor Deel 2 minder dan 10/20 behalen dan gelden onderstaande regels:

- Indien men voor Deel 2 een 8/20 of 9/20 behaalt, kan men niet slagen voor het opleidingsonderdeel. Als de eindscore toch een cijfer van 10/20 of hoger zou zijn, wordt dit teruggebracht tot het hoogste niet-geslaagd cijfer (i.e. 9/20).
- Indien men voor Deel 2 minder dan 8/20 behaalt, kan men niet slagen voor het opleidingsonderdeel. Als de eindscore toch een cijfer van 8/20 of hoger zou zijn, wordt dit teruggebracht tot het hoogste niet-delibereerbare cijfer (i.e. 7/20).

Meer gedetailleerde informatie over de eindscoreberekening zal beschikbaar gemaakt worden via het online leerplatform.

De deeltijfers voor de afzonderlijke onderdelen worden in de eindscoreberekening niet afgerond. Enkel de deeltijfers worden, conform de in het OER bepaalde afrondingsregels, afgerond. Men dient voor beide onderdelen ten minste 50% te behalen (i.e. 10/20). In de wetenschap dat deeltijfers niet worden afgerond, kan dit in een uitzonderlijk geval betekenen dat een score van 9,99 op 20 betekent dat de student niet geslaagd is voor het betreffende onderdeel.

Faciliteiten voor werkstudenten

Slides van de hoorcolleges, informatie over de vaardigheidstest en aanvullende documenten worden steeds tijdig op de online leeromgeving geplaatst.

Indien de kalender en het lokalenbeheer het toelaat, wordt een avondsessie voorzien van de computeroefening (waar het softwarepakket voor referentiebeheer, zoekstrategieën, catalogi en databanken aan bod komen).

Werkstudenten krijgen voorrang bij inschrijvingen voor deze avondsessie.

De inhoud en omvang van het examen is dezelfde als deze voor de andere studenten. De algemene regeling dat men niet wordt toegelaten tot het examen indien er geen vaardigheidstest werd uitgevoerd, blijft gelden. Werkstudenten die door hun werksituatie moeilijkheden ondervinden om het examen af te leggen op het daartoe voorziene tijdstip, dienen contact op te nemen met de verantwoordelijke lesgever of assistent. Deze kan de student toelaten om op een ander tijdstip examen af te leggen (de lesgever is hiertoe niet verplicht).